

Київ. П'ятниця, 5 січня (января) 1907 р.

РАДА

газета політична, економична і літературна
виходить щодня, окрім понеділків.

Рік другий.

РАДА

Рік видання другий

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

виходить у Київі щодня, окрім понеділків.

„РАДА“ має широку програму, як звичайні великих політичних газет: є дещо менший огляд життя політичного, громадського, економічного та літературного на Україні, в Росії та по чужих землях; звістки про всіх світових подій; поезії та оповідання; фельетони: політичні, наукові і багатистичні.

„РАДА“ має власних кореспондентів у Петербурзі, Москві, Харкові, Одесі, Полтаві, Чернігові, Херсоні, Житомирі, Кам'янці-Подільському і по інших містах України та Росії, а також і з кордоном: у Львові, Чернівцях, Відні, Паризі і Берліні.

Особливу увагу звертає „Рада“ на місцеве життя провінції.

Працює давнішими і новими визначними письменниками, які обіцяли свою участю в новій році, програма газети поширилась. Зроблено буде все можливе для того, щоб зробити газету органом всієї України і давати перегляд життя різних її частин, в Россії та за кордоном. Особливо уважатиме Редакція на те, щоб дати читачам по змозі повний образ не тільки суспільно-політичного, а й духовного життя та його здобутків в Россії та Австро-Угорщині. Потребам її змаганням сучасного українського життя будуть присвячуватися ширші статті теоретичного змісту. Стояні на основі поступового й демократичного курсу, газета не буде партійною й даватиме місце статям, які будуть освітлювати сі питання в різних партійних становищах поступового й демократичного напрямку.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

З приставкою і пересилкою: на рік 6 карб., на півроку 3 карб. 25 коп., на 3 міс. 1 карб. 75 коп., на 1 міс. 65 коп., окрем.

За граници: на рік 11 карб., на півроку 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 коп., на 1 міс. 1 карб.

Ціна окремого № 4 коп.

ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 коп.

Хто передплатив газету на цілий 1907 рік, тому висилатиметься „Словарик чужих та не дуже зрозумілих слів“ В. Доманського і стінний календар на 1907 рік.

Адрес редакції і головної контори: у Київі. Велика Підвальна вул., д. 6 біля Золотих воріт.

ТЕЛЕФОН 1458.

Передплатачів їх купувати на роздріб „РАДУ“, окрім контори (Вел. Підвальна, 6), можна ще по сім місяцях: У Київі: в книгарні „Кіевська Старина“, Безаївська ул., ч. 8. У Ніжині: в книгарні п-н Чекмарівської. У Львові (Галичина) в книгарні Наукового товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 1.

Редактор М. Павловський. Видавець С. Чикаленко.

3 січня 1907 р.

УКРАЇНСЬКИЙ МІСЯЧНИК

„Літературно-науковий вістник“, що виходить досі у Львові.

(Х рік видання)

при близькій участі: В. Гнатюка, М. Грушевського, М. Коцюбинського, В. Леонтовича, М. Лозинського, І. Франка й інш., тепер виходить у Київі. Журнал виходить книжками великою до 10 до 12 аркушів і містить багатистичністю оригінальну й перекладену, статті літературні й наукові з різних галузів знання, огляди суспільного й політичного життя; портрети й ілюстрації в міру потреби.

Передплата на цілий рік 6 рублів, а на виплат: 1 січня 2 р., 1 марта, 1 червня і 1 вересня по 1 р. 50 коп.

Редакція і контора Київська: Київ, Прорізна, 20 кв. 3, (відчинена щодня від год. 2 до 5).

Передплату приймає редакція і контора Київська: Прорізна № 20, також контора „РАДА“ і книгарня „Кіевська Старина“ (Безаївська, 8).

Видавець М. Грушевський.

Редактор Ф. Красицький.

Teatr „СОЛОВЦОВ“.

Сезон 1906—1907 р.

Дирекція І. Є. Дуван-Торцова.

Сьогодні, у п'ятницю, 5 січня, спектакль не буде.

У суботу, 6 січня, дві вистави. Ранком: по злачній зінці (од 10 к. до 1 р. 50 к.) „Гамлет“ траг. на 5 д. Шекспіра, увечері вдруге „Троянки“, п'єса на 5 д. Гр. Ге. Студія по естетиці художника П. Я. Андриашева.

Режисер Н. В. Догмаров

У неділю, 7 січня, дві вистави. Ранком: по значній зінці (від 10 к. до 1 р. 50 коп.) „Вічна казана“ др. поема на 3 д. С. Пшибішевського 2) „Юлій“ ком. на 1 д. А. П. Чехова, увечері: втрете нова п'єса на 4 д. по роману Юанан Доліа „Нові приключения Шерлока Холмса“.

Білети продаються щодня з 10 год до 3 год для 1 од 6 год до кінця вистави.

Голова. Адміністратор Н. Ізвольський.

Teatr T-va Gramotnosti. Дирекція І. Є. Дуван-Торцова.

У п'ятницю, 5 січня, вистави не буде.

У суботу, 6 січня, ранком по злачній зінці „Руська сказа въ исходѣ XVI вѣка“ Сухоніна; увечері „Вільгельм Тель“ Шиллера, пер. Кріль.

У неділю, 7 січня, ранком, цінні амечн. „ЦАРЬ ФЕДОРЪ ІОАННОВИЧЪ“ траг. Толстого; увечері: „Діти Соломи“ Горького.

У понеділок, 8 січня, „ГРЯДУЩІ РАЗВѢДЬ“ по роману Ожешко, нап. Іллінський.

У п'ятницю, 9 січня, „ПОЕДИНОКЪ“, Куприна перев. Шев. Арк. і Нев.

У середу, 10 січня, цінні загальні приступи: „ПОЛЬСКІ ЕВРЕЇ“, перев. Вейнберга; 2) „МАДМУАЗЕЛЬ ФІОМ“—Метенія перев. Родольшевської.

Каса в театрі одчинена з 10 годин ранку до 3 год дія та з 6-ти годин, до кінця вистави.

Головний адміністратор Н. В. Ізвольський.

Городський Театр. Російська опера під управою М. М. Бородай.

В суботу, 6 січня, дві вистави: ранком „Сітітуроча“—муз. Рімського-Корсакова; Бер. уч. д-ка Горина, Клопотовська, Князьова, Стефанович, Турчанинова; д-л. Брайль, Виуковський, Григорій Дісенко, Ковалевський, Теплов, Енгель-Крой увечері „Еugenій Онтгін“—муз. П. Чайковського. Бер. ум. Добржанска Крізова, Леліва, Савенкі-Ново-Слапська; д-л. Виуковський, Дісенко, Ковалевський, Орішкевич, Сокольський, Теплов.

В неділю, 7 січня, дві вистави: ранком: „Демон“—муз. Рубінштейна; увечері: „Черевички“—муз. П. Чайковського.

В понеділок, 8 січня, увечері бенефіс артистки д-и Онуцької оп. „Мазепа“—муз. Чайковського. Цінні бенефіси.

В п'ятницю, 9 січня, Перша гастроля відомого італійського тенора д-а КОЛОМВІНІ, опера „ТОСКА“, муз. Пучіні, Караваджо—д-л. Коломвіні. Цінні віничай.

В середу, 10 січня, вдруге оп. „ЛАКМЕ“, муз. Даргоміжського.

В четвер, 11 січня, оп. „Русалка“, муз. Даргоміжського.

В п'ятницю, 12 січня, вистава артистів капелі-ділерів, оп. „Фауст“ (з Вальпург. Ночью) муз. Гуно. Цінні віничай.

В суботу, 13 січня, Бенефіс Бородай вперше по відновленню оп. „РОГНІДА“, муз. Сірова. Хор підбільшено до 100 д. Фінал ост. акта виконав вся трупа, цінні бенефіси. Білети продаються.

В неділю, 14 січня, повторення спектаклів „Іван Чаревич“ сказка на 7 одм. та „ФЕЯ-КУКОЛ“ балет-феєрія на 2 д.

На ранішні вистави цінні загальні приступи, а на вечірні віничай. Білети на всі вистави продаються у касі щодня від 10 год ранку до 2 год і од 5 год до кінця вистави.

Ціна окремого № 4 коп.

№ 4.

Адреса редакції і головної контори:
у Київі, Велика Підвальна вул. д. 6.
біля Золотих воріт.

— Телефон 1458. —

Умови передплати на рік 1907:

З приставкою і пересилкою: на рік 6 карб., на півроку 3 карб. 25 коп., на 3 міс. 1 карб. 75 коп., на 1 міс. 65 к., окрем.

За граници: на рік 11 карб., на півроку 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 коп., на 1 міс. 1 карб.

За зміну адреси 30 коп.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скрочувати і змінити статті; більші статті, до друку неготові, переховуються в редакції 3 місяці і видаються авторам їх копітом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Умови друкування оповісток:

За рядок попереду тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз.

МАЛІЙ ТЕАТР КРАМСЬКОГО

Хрестатик 15.

Телефон 13.

Українська труша д-ра Д. А. Гайдамаки.

6 січня дві вистави: ранком „Наталка Полтавка“ на 3 д.; увечері „Мати Наймичка“ на 5 д.

7 січня дві вистави: ранком „ТАРАС БУЛЬБА“ на 5 д., увечері „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЕМ“ на 3 д. Білети продаються.

Скрипки по 2 карб. 50 коп., 3 карб., 4 карб., 5 карб., 6 карб., 8 карб., 10 карб. і дорожчі.

Синиці по 40 коп., 50 коп., 1 карб. і дорожчі.

Гітари по 3 карб. 50 коп., 4 карб. 50 коп., 5 карб., 6 карб., 7 карб. 50 коп., 10 карб. і дорожчі.

Балалайки від 1 карб. 25 коп. і дорожчі.

Кларинети та Флейти по 4 карб., 4 карб. 50 к., 5 карб., 6 карб. 50 к. і дорожчі.

Гармонії російські, італійські, строю одноряд. від 1 карб., двохрядні від 10 карб., трохрядні від 25 карб. і дорожчі.

І всікі інші музичні інструменти та все, що до них потрібно, в головному дому з музичними інструментами і нотами.

по музичних інструментах і нотами

Г. І. ПНДРЖИШЕК, у Київі, Хрестатик, № 58.

Г. ч. д. 56—122

Останні вісти.

Знайшли організацію терористів, що підготувала повстання під час московського.

Плевако виступає, проти часопису „Русь“ в судовій справі, і обвинчує його в „клеветі“ по дорученню нижегородського губ. барона Фредеріка.

О другій годині 3 січня у Вільні на Стефанівській вулиці забито на смерть ножем ветеринарного лікаря. Злочинець утік.

2 січня ввечері трапився вибух, а потім і пожежа в будівлі „кредітного общества“ на Александровській пляці. Сталось це од необережності майстра. Майстер вбито.

ї хотує забезпечити права національним меншинам. І безперечно, сьому всьому можна б повірити, закривши очі на все те, що діялося й діється в тій самій Холмщині, і в сусідній Галичині, де польське громадянство уже дало найліпші докази того, що—як каже гр. Тишкевич—“поліки завадою довго самі були кривджені в своїх найліпших національних почуттях, аби не вміли їх поважати в інших”. Вірмо, панове, як тоді нам буде тепліше на світі!

Кадетський політический не хоче входити в отсє все—він напирає на формальну сторону: що справа рішеться по за Думою, і що діло, яке ждало стільки літ, може почекати для свого рішення “кілька місяців”.

Що і нам зін трохи не подобається не конституційна дорога, якою пущена є справа, на бюрократичні руки, які стільки разів уже показали себе незданими до розв'язування національних, спеціально українсько-польських питань—пресе маєбуть нема що говорити. Але ми й не так наївні, аби думати, що справді “закілька місяців” є справа може бути порішена Думою. Ми вже бачили одну Думу, і нехай би хто з українців попробував в пій, серед тих питань, які змаймують Думу, поставити справу Холмщині! Чи не стрічка була б ся справа більше менше так само, як міністерський проект про будову нових працарень при держпідприємствах. Ні, Дума ще довго не буде мати стромоги займатися такими справами. А коли вона схоче й занятися ним з такого становища, яке займає кадетський орган, заступник хазяїв тій Думи, в отсє справи,—то не багато обіцяє добра та рухається і обремененімъ в іх місцевих жахах і національних кривдах. Се становище високої політики, яка хоче оцінювати справи з погляду і “интересовь російської національності”, вівбання чи не вбивання клина в “російско-польській відношенні”, а не в становищі тих, чиї кости їх шкура іде на торг твоїх політических. З такого становища “парламентарної політики” нові парламентаристи будуть такоже незадатні до розв'язування “електричних питань” російського життя, як і старі бюрократи з їх теоріями “державних інтересів”. І над сим треба добре подумати завчасу всім ширим призначенням конституціональма й парламентаризму.

М. Грушевський.

Життя неве, порядки старі.

Читачі пригадують мабуть, як один поліцмейстер—трохи чи не полтавський—не дав своєї згоди на виставу стаєрезної російської п'єси “Горе от ума”, мотивуючи свою відмову тим, що п'єсу цю не заведено ніби то в реєстр дозволених до вистави... Цей випадок викликав тоді сміх на цілу Росію, бо він сідів про те, які неуки трапляються у нас по провінції на досить високих посадах.

Про цей випадок ми згадали зараз ось з яких причин.

Оновлення російської держави б'є джерелом, воно вимагає, щоб полтавські й інші поліцмейстри вміли орієнтуватися серед ріжких випадків сучасного життя, щоб вони знали добре свої обов'язки не тільки до вишого за них начальства, а й, що в більшій мірі, до громадянства. Коротко кажучи, життя вимагає генерів, коли у нас настає конституційний лад, більшої культурності від панів поліцмейстрів і інших урядовців вищих і нижчих.

Тим часом у нас цими дніми тільки було надруковано з Одесу листа, де розказувалося, як один чиновник, якого градоначальник посилає на зібрання “Просвіти” своїми недоречними і не законними чинками викликає у громадянства на зборах обурення; а це недавно перед п'ятим у “Кіевському Голосі” теж докладно було розказано, як у нас, у Київі, теж якісь чиновник, що пильнував порядку на зборах, у Народному Домі, якими заправлялися між іншим всіма поважані місцеві професори, порушив своїм незаконними вчинками той порядок. І таких випадків безперечно трапляється не мало, та тільки не всі вони, на жаль, доходить до преси. Ось цими дніми у нас таки, у Київі, трапився ще такий випадок: треба було д. Стешенкові одібрати від поліцмейстра дозвіл на виставу “вертепа”. Що таке вертеп, кожна більш менш освічена і культурна людина знає—знає, що це старина XVII—XVIII століття річ, що це початок твої драм, якою тепер втішається російське і цілої Європи громадянство. Здавалося б, що коли у вертепові недобачали нічого “крамольного” у нас на Вкраїні за часів Петра Могили, то тепер тим більш смішно добавати тут якесь “крамолу”. Але д. кіївський поліцмейстер не схотів дати на його дозволу, так само, посилаючись, як і полтавський губернатор, на те, що “вертеп” не заведено у реєстр дозволених до вистави п'єс... Даремі були доводи і впевнення, що за часів Петра Могили Україна не знала що жадних реєстрів, що у цих вертепах нічого “преступного” нема, навпаки в них виставлялися такі речі, що впливали на глядачів як найкраще з морального боку і що демонстранти вертепу майоти на увазі тільки історичне культурно- побутове завдання—показати громадянству з чого почалася драма на Вкраїні. Але ж, кажемо, да-

...

ремні були доводи, ініціатори мусіли з-за цієї дуринці вдаватися за дозволом до д. губернатора, який, звичайно, і дав його.

Так, життя в Россії починається ніби нове, але факти не перестають нагадувати нам все ще про старе життя, про старі порядки.

Гр. Сьюгобочний.

Політично-соціальне життя Галичини в 1906 році.

В початках руху за виборчу реформу, коли здавалося, що “Польське Коло” ні зашо не схоче на неї згодитися, виринула серед українських політических партій думка примусити цольську шляхту згодитися на виборчу реформу при помочі хліборобського страйку під час життя. Однак цього заміру не довелося справді, раз через те, що це в Українських політических партій (а не народів мас) мало сили, а друге й через те, що українцім доводилося б боротися не тільки против польської шляхти, але також против усіх тих, що не противились її домаганням що до виборного права.

За те, почавши з ранньої весни, цілій час хліборобських робот були по українських селах Галичини страйки з економічними домаганнями. А що вони були звернені против тих самих поміщиць, які в політичній боротьбі виступали противниками рівного виборчого права для Українських народних мас, то їх характер був тим гостріший. Польська шляхта ні правлінство боялася, що ці страйки приведуть до конференції, зможуть переверсти переворот вікових міжнародних відносин, тільки організацій народів мас. Стед думає, що цей наїск може бути визнаний “безперервною річкою агітації”. До конференції всього три місяці, а після десятиліть, але це погано бентежить. “Час котроти”—зазнає він,—але за це пагоду дуже добра”, “Все людськість”—говорить він словами Гамбетти—це прохоча, що пізше під брамами військових казарм”. І от назначена конференція виділась д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація” поставила того прохоча на ноги і примусила перемінити казарми на автогір, де Вільям Стед проводиватиме свою ідею. І на це треба тільки трохи місяців. І зеланіе уздовжня правительства, і шопілам народів, і вікове амганання між окремими державами, викликане економічними рахунаками, а іноді в економічної безвідільнії, одне слово всіх універсалія складність і зашутавість міжнародних відносин універсалія, що видається під наро- тьом твоїх місцевих агітацій...

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що користуючись з п'єс, “безперервна агітація”.

Звертаючись до російських відносин, “Кіевская Молва” зазнає, що особиво забавно зузвіт листа Стеда у нас, в Россії. Найближчі три місяці, які після закликав обернути на агітацію за своїми планами, в Россії наявні залишкою д. Стедові такою доброго настрою, що

З життя партії.

Чимало членів „Народно-соціалістичної“ партії роз'їхалось з Петербургу по провінції, щоб брати участь на передвиборчих зборах.

— **Октябрісти** в Ялті намічають серед кандидатів на виборців членів „союза руського народу“. (К. М.).

В Бахмуті соціал-демократи погодились з кадетами на час виборів. (К. М.).

В Петербурзі від не щастить блокові „правіх“ партії. Були й лекції Івана Кронштадтського, і діяльність чорносотенного архімандрита Арсенія і таке інше. Але блокові дуже важко сподіватись перемоги на виборах. Поніхові „истинно-руських людей“ дуже на першій стадії стала відомості про вбивство Герценштейна. (Стол. П.).

„Соціаль-демократи“ на виборах. Опіре відомості про діяльність „соціаль-демократів“ на виборах, які раніше подіюло в нашій газеті, треба додати ось які: В Катеринославі та по станції Славянській, Кущевській, Тихорецькій, Михайлівській, Павловській та Каневській соціал-демократи увійшли в технічну згоду з „соціаль-революціонерами“, а по деяких других станціях з кадетами. В Смільську блок „соціал-дем.“, „соціаль-революціонеров“, „народних - соціалістів“ ухвалили сполучитись на виборах з „кадетами“ та трудовиками. В Ростові на Дону вже зовсім склався блок „соціал-демократов“ в кадетах та „обществом полноправнів“.

У Невії с.-л. партії має намір провести в Думу свого кандидата самостійно. Опіре цього раза ведуться розмови про сполучення центрального комітету „російської соц.-дем. рабочої партії“ з літовськими соціал-демократами. (Стол. П.).

— У Вологодській та інших спільних губерніях „союз 17 жовтня“ нікак не спроможеться завести якесь місце організацію. На першій стадії до цого стоять політичні заслані, які пояснюють людям, що то за „союз“. „Октябрісти“ там же мяло працювати, а згодіві дворянські, які звичайно дуже допомагають їм, нема зовсім. (Русь).

У Київі.

◆ **Спасеніє отечественній промышленності**. Для визволення сільського і промислового господарства — в маєтку графа А. П. Шувалова, в уманській повіті, київської губ., а також для збудовання у тому маєтку цукроварні та інших сільсько-господарських підприємств, улаштується акціонне товариство під назвою „Промишленное общество им'яния Текущаго“. Основний капітал товариства определено в 1,500,000 карб., розділених на 3,000 акцій, по 500 карб. кожна.

Бажаючи посрамити чиородческу промисленність, і єврейських підприємників з'окрема — товариство тає становити такі умови: „власниками акцій товариства можуть бути тільки російські піддані“ не „іудейського в'роисповідання“. Умову цю повинно бути означено на сімих акціях, — сказано в статуті.

На чолі товариства стоїть сам граф.

◆ **Прохання**. До губернського в спрахах про товариства присутності послали прохання про легалізацію „вспомогательно-оберегательної“ каси товариства про запомогу бідам ремісникам та робітникам євреїв г. Київа.

◆ **Пропала партія**. Про „славетну“ партію правового порядка“ за останні часи нічого не чути. Проводіри партії примушенні перенести свою діяльність на „союз землевладельців“ юго-западного края“, Ні агітаційних, ні яких інших зібраних, партії тепер більш вже не улаштовують...

◆ **Анадемисти**. Студенти „партії академіческого порядка“ (кіївського університету) одержали дозвіл на статут „клубу“.

Його мета, сказано в статуті, — „... через зближення членів партії утвердити її існування“.

Ну, а щоб справа була більш певною, є у статуті § 36: „при клубі им'ється буде зупинка напітками“...

Погане ж, видно, становище партії, коли її приходиться вживати такі надзвичайні засоби за-да-ї, „упроченії“,

◆ **Союз русского народа** рос почав передвиборчу агітацію. Вчора на Хрешчатику розподіляли брошюру „союзу: „Что лучше: русская новая или живовская свобода?“ Бромтура, звичайно, чорносотенно-тенденційна й брехлива.

Ковалько. Він родич директора місцевої цукроварні.

— **Одеса**. Трус в університеті. Поліція, жандари і агенти „охорони“ знову робили трус в університеті. Заарештували 10 прислужників, жандари вимагали, щоб вони показали, куди поділися куки від подорожніх, буцім би то на зібраннях портретів Найвищих царських особ. Прислужники заперечили цьому і заявили, що під час сходи нікіх портретів не було. Але жандари їм не повірили і перетрусили геть чисто всю бібліотеку, технічну лабораторію, горіща і канцелярію юридичного факультету. Виявилось, що донос про портрети — є брехня. В університеті вінчого „небезпечного“ не знайдено.

— **Херсон**. На передвиборчому зібранні, влаштованому місцевими представниками партії „народної свободи“ було багато „истинно-руських людей“, які передпоказали поступовим оратом промовляти. Як тільки хтось з цих оратів починав промовляти, вони галасували: „Геть! Мовчав!“

— **Золотоношський повіт**. — **Половання на селян**. — „Істинно-руські“ люди хотять за яку б то ціну заалучити до себе селян. З цією метою приїздив в м. Ірпінь д. Постний із Київа. Гадаючи за класти виділ „союзу“ в с. Скородиці, він скликав селян і вигукував: „коли ви не залишитеся в „истинно-руські люди“, то (?) пришахаю козаків і вони примусять вас записатись“. Не дивлячись на ці погрози, в „союз“ записалось не більше 15 чоловік; та їх тіпер кається. Д. Постний хотів було закласти виділ союзу і в м. Єреміївці, але звідтіль його прогнали, як прогнали трохи раніше відомого полтавського „истинно-руського“ агітатора Кисилева, який приїздив сюди з тією метою, що й Постний.

(К. Г.).

— **Кременчук**. — Засуд на категору. Військовий-окружний суд присудив Марусю Кунку на 8 років категори за участь в убивстві двох поліцейських і озброєних нападах.

— **Чигирин**. Виборчі списки. По чигиринському повіту викреслено з виборчих списків 289 виборців. Виборчі списки контролюються тут поліцією, яка дуже пильнує, щоб туди не занесено будь-що „неблагонадійних“. „Повірка“ виборчих списків по м. Златополю робилася аж тричі. Наслідком цієї повірки було те, що із 120 виборців, що мали право брати участь в виборах торік, тепер залишилося тільки 20.

(К. Г.).

— **Проскурія**. На Різдво по місті, а також і по повіту, селянам роздавали чорносотенну літературу з печаткою „Балтського“ отдулу союза русського народа“. Збєг-тежені євреї, лякаючись погрому, звернулись до справника, щоб припинити ширення цієї літератури, аж виявилось що в цій літературі, як виявилось, є відповідь на цілівійські управи одержано силу також є саміцької літератури з наказом ширити її серед селян.

(К. Г.).

— **Винница** (Подільської губ.). Колишньому члену Державної Думи від Подільської губернії Заболотному, що приїздив до Винниці для участі в судовому процесі з приводу торішнього погрому, заборонено жити в Подільській губернії. Причина заборони — щільна діяльність д. Заболотного в Гайсинському повіті.

(Под.).

— **В Нікополі**, цими дніми після обрання на ділі з'їздиться збори заступників двох учительських товариств: Львівського товариства „Взаємної помочі“ та галицьких і буковинських учителів і учителів краківського товариства „Krajewego Związku nauczycielstwa ludowego“. На цих зборах постановлено, що збори відбудуться обом товариствам. Для порядкування справами загальноготовариства вчителів обрали спільні уряди з вісімъ членів українськів і вісімъ членів поляків. За для дальнішого з'їзду відзначено два міста: Краків та Львів.

(Руслан).

За кордоном.

Франція.

Папа проти французького правительства.

Папа Пій X звернувся до кардиналів, архієпископів і єпископів Франції, до французького духовенства й народу з новою енциклікою з приводу останніх подій в справі відділення церкви від держави. В цій енцикліці папа залишає свою радість з приводу того, що вірні католицькі церкви в Франції таємно боронять права своєї церкви, боронять церкви перед закидом, непаче-то вони підбурювали народ до релігійної війни у Франції і сама стара-лася стягнути переслідування на себе, а в кінці обговорює закони, ухвалені французьким парламентом в справі відділення церкви від держави. Шість законів зроблені церкви від держави в 1905 р. який вимагав закладання професійних товариств, це значило би піти проти божеського ладу церкви. Подавати в місцевий уряд

заяву про церковні служби — значило б образити духовних осіб. Останній закон про конфіскацію церковних маєтків папа уважає грабіжко. Хоч фундатор церкви вродився й умер в бідності, то ніхто не має права відбирати від церкви її маєтків. Ці маєтки були офіційно признані державою й вона не мала права ламати свого слова. Цей закон заводить також безлада в справах церковних відправ, які мають залежати від місцевої управи. Вінці папа залишає, що він домагається для церкви тільки пошану від епархії і підпорядкованих їй церковних інституцій, які мають залежати від місцевої управи. Вінці папа вимагає, що він домугається для церкви та інституцій, які мають залежати від місцевої управи.

— Товариство просвіти в Польщі, засноване під назвою „Maciesz Szkoła“ знаходитьться в руках націоналістів і клерикалів. Це товариство заснувало вже чи мало початкових школ і скілька гімназій, але, як виявляється, поводиться в її не проше од „обрушителів“, проти яких так палко виступали польські народові — демократи. Розуміється, наукова діяльність в школі ведеться польською мовою, але дух панує бюрократично-реакційний. Недавно в Площі учили 6, 7 і 8 класів гімназії „Maciesz Szkoła“ звернулись до шкільного кількох з проханням, щоб у школі не було релігійного примусу. За це всіх їх негайно викинуто з гімназії. Площій кількох гімназій відповідно до цього викликається піднімати польські бані, підтримуваними високими вісіммериками. На бані стоїть маленький вісіммерик, наставлений зрубом, а на вісіммерику голова, по-дібна до шолому, або мітри. Такі дерев'яні церкви бувають високі — сажнів 15—18, поділіні на три або чотири поверхі, кожній верхній вужчий проти нижчого. Автор під дає 26 фотографічних ілюстрацій таких одні-два-три-п'ять-дев'ять банів церквів відповідно до умінського, вісіммерикового, таращанського, радомисльського та липовецького. На підставі хронологічного угрюповання приходиться, що дійшов до великої закінченості. XVIII ст. дійшов до великого відмінного стилю. Він на стільки ж самостійний, орігінальний і приєднаний до артистичного смаку того народу, серед якого вони з'являються. Автор під дає 26 фотографічних ілюстрацій таких одні-два-три-п'ять-дев'ять банів церквів відповідно до умінського, вісіммерикового, таращанського, радомисльського та липовецького. На підставі хронологічного угрюповання приходиться, що дійшов до великої закінченості. XVIII ст. дійшов до великого відмінного стилю. Він на стільки ж самостійний, орігінальний і приєднаний до артистичного смаку того народу, серед якого вони з'являються. Автор під дає 26 фотографічних ілюстрацій таких одні-два-три-п'ять-дев'ять банів церквів відповідно до умінського, вісіммерикового, таращанського, радомисльського та липовецького. На підставі хронологічного угрюповання приходиться, що дійшов до великої закінченості. XVIII ст. дійшов до великого відмінного стилю. Він на стільки ж самостійний, орігінальний і приєднаний до артистичного смаку того народу, серед якого вони з'являються. Автор під дає 26 фотографічних ілюстрацій таких одні-два-три-п'ять-дев'ять банів церквів відповідно до умінського, вісіммерикового, таращанського, радомисльського та липовецького. На підставі хронологічного угрюповання приходиться, що дійшов до великої закінченості. XVIII ст. дійшов до великого відмінного стилю. Він на стільки ж самостійний, орігінальний і приєднаний до артистичного смаку того народу, серед якого вони з'являються. Автор під дає 26 фотографічних ілюстрацій таких одні-два-три-п'ять-дев'ять банів церквів відповідно до умінського, вісіммерикового, таращанського, радомисльського та липовецького. На підставі хронологічного угрюповання приходиться, що дійшов до великої закінченості. XVIII ст. дійшов до великого відмінного стилю. Він на стільки ж самостійний, орігінальний і приєднаний до артистичного смаку того народу, серед якого вони з'являються. Автор під дає 26 фотографічних ілюстрацій таких одні-два-три-п'ять-дев'ять банів церквів відповідно до умінського, вісіммерикового, таращанського, радомисльського та липовецького. На підставі хронологічного угрюповання приходиться, що дійшов до великої закінченості. XVIII ст. дійшов до великого відмінного стилю. Він на стільки ж самостійний, орігінальний і приєднаний до артистичного смаку того народу, серед якого вони з'являються. Автор під дає 26 фотографічних ілюстрацій таких одні-два-три-п'ять-дев'ять банів церквів відповідно до умінського, вісіммерикового, таращанського, радомисльського та липовецького. На підставі хронологічного угрюповання приходиться, що дійшов до велико

"сильних" місцях" — "сальних" місцях.

— В статтях проф. Грушевського "За український маслак" в № 2 і 3 "Ради" трапилося кілька помилок, які зміняють зміст статті. В ч. 2 "туманними вождями" — треба: "нізькими вождями" — треба: "прижоком" — треба: "прижоком", "вже зного боку" — треба: "вони зного боку"; "великорусином" — треба: "великоросом"; "світа германського" — "світа германського". Всім Ім не треба — в сім Ім не треба; "то незалежно" — "то незалежно". В № 3: од usum — ad usum; "провінції в. ки. Литовського", треба: "приплила частина Підляшша, давньої української землі потім провінції в. ки. Литовського, колонізована мазурською шляхтою, але в народі в масах все українська, почасти білоруська"; vuskie gleby, "видатно" — треба: "виразно" "лідерам" — треба: "лідерам".

Листи до редакції.

I.

Шановний пане Редактор!

Ми довідалися про те, що Київські студенти — українці зробили постарову, щоб заснувати в університеті українські катедри. Для усунення темоти на селі, а також для усунення політичного і економічного гніту над Україною ми визнаємо необхідним щоб народня освіта провадилась на рідній мові по всіх школах: від університетів, до школ грамоти, що рідна мова введена по школах, з'єднає нас з нашими країнами людьми, з нашими духовними проводірами — інтелігенцією. Далі йдуть підписи 66 селян. с. Гідишів, Остерського пов. Чернігів. губ. з них 19 неграмотних.

II.

ІІІ. д. Редактор!

Просимо надрукувати на сторінках "Ради" наше привітання до студентів Українського Університету.

З радістю відповімо і підтримуємо домагання студентів — українців в справі націоналізації школи на Україні і застурання українських катедр в Київському Університеті.

Українці в Томську. 11. підписів; з них: 2 професори, один ординатор клиніки; решта студенти і інш.

А. Калишев.

III.

ІІІ. д. Редактор!

Просимо надрукувати на сторінках "Ради" наше привітання до студентів Українського Університету.

З радістю відповімо і підтримуємо домагання студентів — українців в справі націоналізації школи на Україні і застурання українських катедр в Київському Університеті з окрема.

Українці в Томську: студ. В. Янович, 28 підписів; з них 14 студентських.

IV.

Вельмищаній д. Редактор!

Будьте ласкаві, не одмовте надрукувати у Вашій поважній часописі "Рада" нашого листа:

Ми, гурток українців парубків с. Яблоново, Канів. повіту зославмо шире привітання нашим землякам студентам Київського Університету, які домагаються зробити так, що всіх, вищих, средніх та нижчих українських школах наука викладалася нашою рідною мовою.

Домагайтесь, брати, що потрібно цілому українському людові: цим Ви покладаєте великий початок для розвою української цивілізації і культури. Поруки с. Яблоново 17 підписів.

Дописи.

Одеса. "Союз истинно-руських людей" у нас, здається винув найбільшу діяльність. Тутешній вид союзу складається: на усіма стойте шеф граф Коновіці; йому підзвідні члени "із благородних", усікі крамарі й різники, чиновники і ін. А за ними йде єще "чорні": ріжкі п'янині, злодії, пройдисніти.

Про самого шефа союзу досить сказати, що то стара людина, що колись по всіх своїх часописах видрукувала свій заповіт: коли його вб'ють, то що союз помститься жорстоко: тоді союзники мають без жалю вбивати євреїв і інтелігеннію. Цього вже досить, щоб уважитися, яка то ціна голова союзу.

Члени союзу агітують по таких кішах, куди ніколи доброхіт не заходить щорідна людина. Усім, хто пристане до них, обі чають великі й багаті милості.

Погля обіцянка була цілком, то до союзу належали тільки хулігани, які мали дозвіл носити зброя і грабувати і називались "більшевід'ї".

Ось уже скільки місяців, як щодвічні засвіти подають цілу низку вчинків з діяльністю більшівід'ї і все то найстрашнім події. І це може тільки одна десета частини друкуються.

Союзники позаводили свої кішла (шинки, чайни) — єсть улиці, де увечері вікому не можна пройти — там вони панують. Спершу позували за євреїв і студентів, а зараз уже по всьому городу б'ють усіх без розбору, наявіт нахваливаються зірвати цілу вулицю. Звичай б'ють так: намітати союзникам свою жертву і хапають її. Коли це на людній зупинці, то тагнуту або її везут у глухий затоку. Щоб не кричав, затикають рот, або

привставляють до грудей револьвер. Тоді трусять по всіх кішенах, грабують, а в решті судять; присуджують іноді до смерті, а здебільшого до кількох десятків ударів резинами. Потім гукають поліцію і важуть везти свою жертву в участок, бо, мовляв, в його есть зброя. Часто беруть людину просто з її хати і везуть до свого притону і там уже сидить.

Хотя у нас анархія і безправ'я, а проте самими грабіжами союзники не можуть істувати і от іхні вади можуть стати чесні люді з посадами, що дати місце своїм. До швейцарів, дворників, то-що пишуть листи, що вони залишили свої посади, а то їх уб'ють. І справді, ловлять і жорстоко їх б'ють. Още й на диях на голові (Дерибасівській) вулиці піймали одного швейцара, посадовили його фурку, одвезли і закуті і побили...

Оттакі поїзд союзу обігають у нас в городі навіть уміркованих людей. Але шеф союзу не міг задоволитися такими дрібницями: він надумав велике діло...

Рік тому команда "Русського общества пароходства и торговли" забастували. Довго не ходили пароходи, общество потерпіло великих збитків і в речі мисливі задоволили команди. Головні вимоги команди були: заведення регистрації. Регистрація — то єсть віділ, що складається переважно з представників однієї команди (матросів), однієї служби (капітанів, їх помішників, машинистів і зварювальних), і від загальній місцевої адміністрації. Роля регистрації: стоять на сторінінтересів команди, що не було сваволі з боку уряду пароходства, що вінків без причини не було увівено, щоб прийтися на службу за згодою регистрації і т. д.

Градоначальник затвердив статут регистрації, але адміністрація пароходства вонз мозолі, як мозолі.

Д. Коновіцін тут прийшов до помочі. Окільки місців тому наразі він почав розсилати листи до всіх віділів союзу, щоб нагодували йому матросів з "истинно-руських людей". Коли це було зроблено, то градоначальник склусав регистрацію. Значай, синівнів страйк і тут зараз же почали увільняти матросів і замінити посади "союзниками". Треба було 4,000 матросів. Через короткий час д. Коновіцін дав 1,500, а на більше не спромігся.

Насідком того уже зараз єсть: одні з найкращих і нових пароходів "Николаї", що коштували 800,000 карб. зруйновано пекельною машинною другим "Новоросійськ" спалено, а що буде далі, — побачимо.

Нові матроси не досвідчені, пароходи разу разі сідають на міль, а до того ніхто не йде йти гонити на них і не дас своїх товарів, бо всі бояться.

Зараз що-для русського общества терпить більше як 50,000 карб. Дорого обійтися обшеству граfsкими примирами!

За те союз шириться і шириться. Уже віділі засновуються і на передмістях. Мешканців наших передмістів міщає хліборобі, їх буде коло 30,000. Правда, до союзу пристало не більше 3000 чоловік і тобо хулігани всім уже відомі, або ті темні, що надіються од союзу дистати земельку.

Тут член союзу роблять так: дакоти звати священиків через посередину, що в неділю прийдуть їх сільські граф Коновіцін, щоб батьюшка підготовить народ і церкви. У неділю прийдуть, але самі крамарі без графа. Збігається скід і починається промова на темі: 1) бити юдів, 2) союз поклопоче, щоб була у наших місцях земелька.

Потім збираються на ікону, купують її та на жаль ніяк її не випадає досі зробити "процесію".

З батьюшками поводяться нахабом: требують, щоб залізнували до союзу і робили "процесію".

Спершу батьюшки якось вагались, а тепер огорталися і особливо набралися сміливості, коли 1. Дубровин образив митрополита Антонія. Тепер вони одмовились від "процесії".

Домагайтесь, брати, що потрібно цілому українському людові: цим Ви покладаєте великий початок для розвою української цивілізації і культури. Поруки с. Яблоново 17 підписів.

М-но Павлович (Сквириця). На 12 січня призначено вибори двох уповажнених від павловської волості. Вибрати мають звиче 300 чоловік селян. Усе седебільшого темна маса, яку буде дуже зручно повернути в корій завгодно більше "опікунам" народним. Усі сирія цілком залежать від власної ініціативи волоських писарів, старшин та дук сріблів. Зараз в передвиборчий період ходить чутка, вібі дукачі держать що справу місця в своїх руках: як вони скажуть, так і буде. Багатирі у нас, що володіють індії сотнями десятків і держать усіх сільських пролетаріїв в повній заалежності від себе, насикріз пройняті ідеями "чорного" кольору. Духовну справу їм дає "Сельській Вістник", "Зорка" та інші, що безплатно через волость їм засилують, лише ви б читали. Тому тут не трудо зрозуміти, яких ці добродії мають кандидатів працюти у виборчій, користуючись своїм становищем. Як у нас селяне, коли були привезені вибори в повітову "землеустроїтельну" комісію, не одмагались брати жаду участь в ній, але нарещіт мусіли згодитися. Як прийшли вони до волости, то перш усіого заявили, що від цього останнього виборчого бюрократії, вони не очекають нічого пустого: одна Дума їм дономоже. Одначе скоро "власть имущі", поруч з дуками-гліттерами зробили своє діло. Писарі-члени 12-ї темної маси, що треба слухатися наказів "влачества": треба — і селяни згодились.

Про самого шефа союзу досить сказати, що то стара людина, що колись по всіх своїх часописах видрукувала свій заповіт: коли його вб'ють, то що союз помститься жорстоко: тоді союзники мають без жалю вбивати євреїв і інтелігеннію. Цього вже досить, щоб уважитися, яка то ціна голова союзу.

Члени союзу агітують по таких кішах, куди ніколи доброхіт не заходить щорідна людина. Усім, хто пристане до них, обі чають великі й багаті милості.

Погля обіцянка була цілком, то до союзу належали тільки хулігани, які мали дозвіл носити зброя і грабувати і називались "більшевід'ї".

Ось уже скільки місяців, як щодвічні засвіти подають цілу низку вчинків з діяльністю більшівід'ї і все то найстрашнім події. І це може тільки одна десета частини друкуються.

Союзники позаводили свої кішла (шинки, чайни) — єсть улиці, де увечері вікому не можна пройти — там вони панують. Спершу позували за євреїв і студентів, а зараз уже по всьому городу б'ють усіх без розбору, наявіт нахваливаються зірвати цілу вулицю. Звичай б'ють так: намітати союзникам свою жертву і хапають її. Коли це на людній зупинці, то тагнуту або її везут у глухий затоку. Щоб не кричав, затикають рот, або

Людей поступових серед повітового духовенства зустріти можна дуже мало. Живо таож готуються до виборів і святі. Се найбільше, як звісно, свідомий клас з усіх сільських громад. Євреї завжди по газетам та журналах стежать за усіма світовими подіями; сучасне становищко країни Ім гарадзі відоме, тому і обшахтаїти їх не припадає не то, що в спріві з селянами. Чимало євреї по засадами права брати участь в виборах, завдяки "сенатським" і "не-сенатським" поясним.

— У Сквири скрізь по городу шириться відозва від "Гурта українців-автономістів", що призначаються за-для широких селянських мас спеціально. Відозва ці друковано на гектографі гарною українською мовою, фонетичним правописом. В цих відозвах, "гурт українців-автономістів" ключе селян ставити обов'язково до виборів. По села, дальших від Сквири, при таку відозву нічого не чуті, а та че розліплюють на стовлах вночі.

— З листопада (здесьє, з початку) в м-ку Павлович істувують воскресні класи для дорослих при місцевій 2-х класовій церковно-парафіяльній школі. Не вважають на те, що вчителі там не дуже живо беруться до цього діла, а наставники ваніти зайву мілюють виявляючи, учнів ходить багато. Щось коло кількох десятків ходи навіть зверху норми. Сперед уніформа багато можна зустріти старих дільничних відповідників, які тягнуть за рукави, що вони знову були виборами. Слід відмінити, що вчитель зі шкілами відповідає на виборах, вибирає